

Slutrokt. I en av salarna ligger Ann-Charlotte Hasselqvist, 37 år, med punkterad lunga och ångrar att hon inte slutade röka tidigare.

Foto: ÖRJAN BJÖRKDAHL

Sista hoppet för rökaren

I slutet av september tog Ann-Charlotte Hasselqvist ett bloss på en cigarett. Plötsligt smäll det till i ryggen med en fruktansvärd smärta som följde.

Ena lungan hade spruckit

och nu vårdas hon på lungkliniken vid Huddinge sjukhus. I salarna intill ligger flera andningsinvalider med lungcancer, emfysem och andra rökningssjukdomar.

Från säng efter säng hörs ett

ständigt hostande och harklande. Syrgastuber väser och inhalationsflaskor bubblar. Över alltsammans ligger ångesten som ett sjok.

Genomsnittsåldern är 60 år men kliniken tvingas nu ta

emot allt fler yngre patienter. Det är de rökande fyrtiotalisterna som börjar bli sjuka.

Lungkliniken toppar sjukhusets dödsstatistik. I genomsnitt avlider två till tre patienter i veckan.

För Ann-Charlotte Hasselqvist är prognosen inte så dyster. Hon lider av "en av de få sjukdomar på den här avdelningen som går att bota", som personalen uttrycker det.

Inrikes, sidan A 6

Kampsporter lockar. Per Svensson provar Japans största kampsport, kendo.

Foto: ROLF CARLSSON

Kendo på prov

Kendo, aerobics, skidskytte och dans. Det är bara några av de 40 olika sporter som besökare på Nordens största idrottsmessa kunde prova på i Älvsjö under lördagen.

DN valde att lyssna på

debatten "Idrottstjej i en mansvärld", där bland annat Lena Möller, landslagstjej i friidrott under 17 år, ansåg att samhället borde investera i idrottstugor.

Sporten, sidan D 3

Frostigt toppmöte om delat Bosnien

För första gången sedan kriget i Bosnien-Hercegovina bröt ut i april sattes sig på lördagen ledarna för de stridande parterna vid förhandlingsbordet.

När medlarna i konflikten, Cyrus Vance och David Owen, lade fram den fredsplan som kallats för "det sista förhandlingsförsöket" påminde de deltagarna om att det nu är de som har avgörandet om krig eller fred i sina händer.

Enligt fredsplanen skulle Bosnien-Hercegovina göras till en decentraliserad stat som består av tio autonoma provinser.

Samtalsklimatet i Genève var frostigt och de deltagande parterna avstod till och med från att skaka hand innan förhandlingarna började. Den bosniska serbleddaren Radovan Karadzic var försiktigt optimistisk när han kommentera-

de planen, medan Bosniens president Alija Izetbegovic avfärdade den som "oacceptabel".

Samtidigt som ledarna förhandlade i Genève fortsatte striderna i Bosnien med oförminskad styrka. Den bosniska radion uppgav på lördagen att den serbiska sidan inlett en infanteriattack mot staden Gradacac i norra Bosnien.

Utrikes, sidan A 10

Nytt avtal slutet för rustning

I ett snöigt Moskva inleddes på lördagen det sista toppmötet mellan USA:s president George Bush och hans ryska kollega Boris Jeltsin. I dag, söndag, skriver de under det historiska Start 2-avtalet.

Samtidigt är avtalet inte bara det senaste utan också det sista i sitt slag inom överskådlig tid, skriver DN:s utrikeschef Harald Hamrin i en analys.

Utrikes, sidan A 10

Fallgropar väntar partiledare

Det nya året blir dramatiskt för både statsminister Carl Bildt och oppositionsledaren Ingvar Carlsson (s). Båda sätter sina politiska positioner på spel i de avgörande frågorna som kräver en lösning under 1993.

Förhandlingarna med EG om det svenska medlemskapet kan få Ingvar Carlsson på fall.

Carl Bildt har i praktiken samma situation när det gäller rikets finanser.

Politik, sidan A 8

Tufft för polisens elitstyrka

Sedan ett år pågår utbildningen av polisens insatsstyrka mot terrorism. Meningen var att gruppen nu skulle varit fullt utbildad.

Men rekryteringen går trögt. Bara var fjärde polis som sökt sig till utbildningen har klarat de stenhårda krav som ställs på dem.

Inrikes, sidan A 5

Helgläsning

DN testar Snö-Sverige

Äres häftiga alpstil eller lilla behändiga Vemdalen? De svenska fjällen kan erbjuda det mesta för en avancerad slalomåkare eller en familj med barn i nybörjarålder.

DN Söndag har gjort nedslag i sex av våra populärare skidorter.

Snö finns det gott om och priserna på liftkort är ungefär som i fjol. Overallt åker barn under åtta år gratis om de har hjälm på huvudet. Tröttnar man på backarna kan man på flera orter mjuka upp kroppen i en badanläggning.

DN Söndag, sidan C 8

Verk skrivna i hemlighet

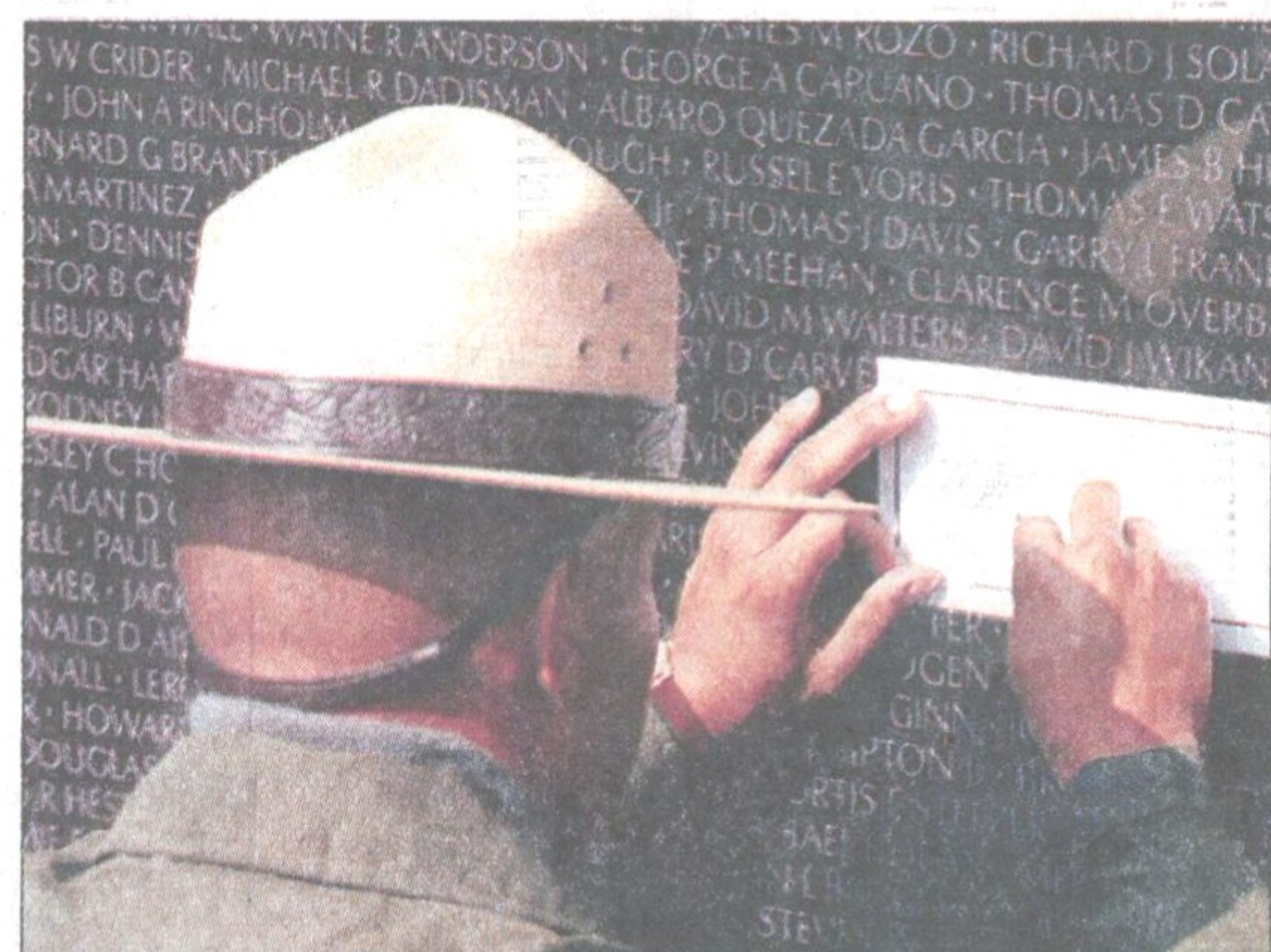
Amerikanskan Edith Wharton nominerades till Nobelpriset 1927. Sina böcker, ett fyrtiotal, skrev hon i hemlighet i sängen.

Ingen i hennes släkt medgav att de läst någon av böckerna.

I hennes samhällsklass var skrivandet en sjukdom man inte talade om, och definitivt inte när det handlade om det kvinnliga känslivet och sexualitetens uttryck i ett konventionsbundet samhälle.

Ingenstans i amerikansk litteratur före 1930 finns så ingående studier av kvinnor som blir socialt förskjutna genom att inleda tillfälliga förbindelser grundade på ömsesidig lust och tillit. "Den som älskar livet gör det som samhället fördömer", sa Edith Wharton till en vän och sammanfattade så temat i sina böcker och sin tillvaro. Per Wästberg tecknar Edith Whartons porträtt.

Kultur & Nöjen, sidan B 3

Till minnet av en soldat. Miljoner amerikaner valfärdar till Vietnammonumentet. 30 miljoner har hittills besökt muren.

Foto: LEIF ENGBERG

Monumentet som griper

500 av alla de 30 000 föremål som under årens lopp lämnats vid Vietnammonumentet i Washington visas just nu på ett museum i den amerikanska huvudstaden.

Där finns allt från spetsrosor till nallebjörnar, från whiskyflaskor och cigarettpaket till spelkort och väl använda marschkängor.

En skinade ny cykelskärm förvarar många besökare på utställningen, som heter "Det privata arvet: en nations helande".

Många oppfyllda drömmar speglas här, säger Duery Felton, en

av initiativtagarna till utställningen. Han berättar att han ofta hittar bilder på barn vid den svarta muren, ofta med texter som "Det här, min älskade, borde ha varit ditt".

Vietnamveteranen John Wheeler anser att människor som lämnar saker vid monumentet försöker bryta ned dödens barriär, "skapa en bro mellan sorg och förståelse".

Att besöka monumentet är som att kliva in i en känslostorm svår att ge ord, skriver DN:s Washington-korrespondent Bengt Albons.

DN Söndag, sidan C 5

Debutant. Alexander Skantzé har skrivit en roman om en värsting.

Våldet fascinerar

I Karlskrona dunkar tonårsgrabbar svartsallar i väggen och knår "pizzafejts" i magen. Ungdomsvåldet ökar och blir grövre, står det på Sydöstrans löpsedlar, samma dag som DN intervjuar Alexander Skantzé. Han har skrivit debutromanen "Grattis Gud", om en 16-åring som tycker det är "jävla härligt att 'kicka en kropp, mjukare än en trävagg, hårdare än en kudde'".

Författaren har just fyllt 20 och bygger på erfarenheter från högstadieskolan.

DN Söndag, sidan C 2

A DAGENS NYHETER

Våghalsig final för Bush

LEDARE: Toppmötet i Moskva ska vara kulmen på Bushs gärning. Litet våghalsigt är det att göra affär av ryssförbindelserna, under Bushs tid har USA haft svårt att styra i östliga vatten.

Del A, sidan 2

Förtrycket ökar i Östtimor

Kyrkan är ett av de få ställen där Östtimors folk kan visa sin avsky över Indonesiens ockupation. Samtidigt som Indonesien ökar våldet mot timoreserna fortsätter västländerna, däribland Sverige, att förse Indonesien med vapen. Rådsla och övergrepp mötte frilansjournalisten Sven Bergman.

Del A, sidan 11

NAMN & NYTT Del A, sidorna 12-13

B KULTUR & NÖJEN, INSIDAN

Hem till främmande stad

Efter 45 år återvänder den palestinsk-amerikanske journalisten och författaren Edward Said till sitt barndoms Jerusalem. Det blir ett möte som väcker en känslobländning av upprymdhet och vemod. Platserna är bekanta men ändå främmande.

Del B, sidan 2

Formnytt i kort form

Källemo delar upp sin tillverkning av möbler i en kollektion med nummerade möbelskulpturer till gallerierna och en serie tillverkade möbler till möbelhandeln. "Nytt om Form" är vinjetten för en ny spalt med korta nyheter om arkitektur, design, konst och mode i B-delen varje söndag.

Del B, sidan 5

C DN SÖNDAG

Ska farfar gilla punk?

Om farmor bara undantagsvis har förkläde över sin slinkiga cocktailklänning? Och morfar varken är vis eller trygg? Fyrtiotalisterna får barnbarn, ungdomligheten får sig en törn och frågan är hur de ska klara denna nya roll. Inga djupborrande studier är gjorda. Än alltså, skriver Mats Lundegård.

Del C, sidan 3

Tjäder saknar gammal tall

Tjädern ser så här års ut över ändlösa vidder av mat. Den lever vintertid helt praktiskt på tallbarr. Ändå har både tjäder och orre minskat kraftigt i Sverige, eftersom de vill ha urgammal barrskog för att trivas.

Del C, sista sidan

SÖNDAGSKRYSET Del C, sidan 15

D SPORT, STOCKHOLM, FAMILJ

Berget som renar vattnet

Varje sekund renas mellan 3 000 och 4 000 liter vatten inne i ett berg utanför Stockholm. Av Henriksdals reningsverk syns inte mycket från utsidan trots att verket är det absolut största i Stockholms stad, och tar hand om avloppen från 650 000 personer.

Del D, sidan 8

Rätta rader

V65: 6-2-8-4-10-6
LOTTO 1: 4-8-10-13-18-19-27
Tilläggsnummer: 11-26-31-35
LOTTO 2: 10-12-14-19-21-33-34
Tilläggsnummer: 3-11-13-32
Joker: 9 945 180
Stryktipset: 221 x1x 11x x22x
Måltipset: 6-10-12-15-17-18-19-27

DAGENS ANNONSMARKNADER

AFFÄRSÖVERLÅTELSE	C 12
BOSTAD	C 12
BÅTAR	B 6
FAMILJEANNONSER	D 4
FÖRETAGENS MARKNAD	C 12
INDUSTRI- & KONTORSLOKALER	C 12
KÖP & SÄLJ	D 5
MEDDELANDEN	C 12
MOTOR	B 6
NÖJEN	C 4
RESOR	C 6
SÖNDAGSÖPPET	A 8
YRKES- & HANTVERKSHJÄLP	C 12

RÄTTA RADER alltid i del D

